

การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนรู้วิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสันป่าตองวิทยา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

Development of Lesson Handouts about Senior Scout's Badges
Mattayomsuksa 3, Sanpatong Wittayakom School,
The Secondary Educational Service Area Office 34

วารุณี โพธาสินธุ์¹ อำนวย จันทร์แป้น² และนิตยา มูลสาร³

Varunee Pothasin, Amnat Chanpan, and Nitaya Moonsarn

Received: July 15, 2021

Revised: October 3, 2021

Accepted: October 4, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ก่อนและหลังการใช้เอกสารประกอบการเรียน เป็นการวิจัยทดลองเบื้องต้น กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนโรงเรียนสันป่าตองวิทยา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ 1 กลุ่ม จำนวน 52 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โดยการเลือกตัวอย่างแบบกลุ่ม เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วยเอกสารประกอบการเรียน จำนวน 6 เรื่อง ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ การหาค่าดัชนีความเหมาะสม ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 6 เรื่อง ๆ ละ 30 ข้อ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และค่าอำนาจจำแนก 0.6 ขึ้นไป ค่าความเชื่อมั่นแต่ละชุดมากกว่า 0.70 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยก่อนเรียน และหลังเรียน โดยใช้ค่าที (t- test) สรุปผลการวิจัย ดังนี้ ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน เรื่องหน้าที่พลเมืองมีประสิทธิภาพ 85.16/85.90 เรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพ 85.00/86.22 เรื่องนักผจญภัยมีประสิทธิภาพ 84.07/85.06 เรื่องผู้พิทักษ์ป่ามีประสิทธิภาพ 87.50/88.97 เรื่องนักดาราศาสตร์มีประสิทธิภาพ 86.00/86.66 และเรื่องหัวหน้าคนครัวมีประสิทธิภาพ 87.50/88.97 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 6 เรื่อง คะแนน

¹อาจารย์ประจำ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ 50230 e-mail: Va_runee@hotmail.com

²อาจารย์ประจำ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ 50230 e-mail: Amnat Chanpan@hotmail.com

³อาจารย์ประจำ สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ 50230 e-mail: nmoonsarn@yahoo.com

หลังการเรียนที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: เอกสารประกอบการเรียน วิชาพิเศษ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

Abstract

This research aimed to study the effects of the lesson handouts and compare the learning achievement before and after using the senior scout's badges lessons. This research was pre-experimental design. The sample of the study was 52 students of Mattayomsuksa 3, Sanpatong Wittayakom School in the 2nd semester of 2019, who were selected by using cluster sampling. Research instrument was 6 lesson handouts that were validated by the experts and the index of Item-Objective Congruence was at 4.30. The 6 learning achievement tests consisted of 30 questions in each test. The index of Item-Objective Congruence ranged from 0.67-1.00. The Discrimination was at least 0.6 and the reliability was the more at 0.70. The data were analyzed statistically by means, percentage, and standard deviation. The learning achievement was analyzed by t-test. The results revealed that the effectiveness of all lesson handouts met at the expected effectiveness level of 80/80. The findings from the themes of the citizenship was at 85.16/85.90, the environmental protect was at 85.00/86.22, the adventurer was at 84.07/85.06, the forest protector was at 87.50/88.97, the astronomer was at 86.00/86.66 and the chef was at 87.50/88.97. Regarding the learning achievement, it was found that the comparison of learning achievement after using the 6 lesson handouts was significantly higher than before using the lesson handouts at the level of .05

Keywords: lesson handout, Special Subjects, senior scout

บทนำ

ในสภาวะปัจจุบัน ปัจจัยแวดล้อมของนักเรียน มีผลต่อการดำเนินชีวิตของนักเรียนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาด้านระเบียบวินัย ต่อตนเองและต่อสังคม ซึ่งเป็นสาเหตุที่นำไปสู่ความผิดพลาดร้ายแรง ส่งผลต่อวิถีชีวิตในอนาคต ซึ่งสถานศึกษาก็มีส่วนทำให้นักเรียนขาดระเบียบวินัย ทั้งเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน ที่มุ่งเน้นให้ความรู้ด้านวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับ Eric Fromm (อ้างถึงใน โกศล แยมกาญจนวัฒน์, 2552, น. 1) ที่กล่าวว่าในเวลาที่เรามุ่งสอนแต่วิชาความรู้ เรากลับสูญเสียการสอนอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุดต่อพัฒนาการของมนุษย์ คือ การสอนให้มีวินัยในตนเอง มีความมุ่งมั่นอดทนและไวต่อการรับรู้ความต้องการของผู้อื่น ซึ่งการสอนเช่นนี้ เพียงมีผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะและมีความรักความเมตตาอาศัยอยู่

ใกล้ชิดเด็กเท่านั้นก็ทำได้แล้ว การศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดหลักสูตรให้สอนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งเน้นความรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะช่วยพัฒนาทักษะชีวิต คุณธรรมจริยธรรม สามารถอบรม กลุ่มเกลาให้นักเรียนเป็นคนดีของสังคม โดยเฉพาะกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี เป็นกิจกรรมที่เน้นความมี ระเบียบวินัยและสอดคล้องกับงานวิจัยของสมเกียรติ แก้วไธสง (2561, น. 72) ที่พบว่าผู้บริหาร สถานศึกษากำหนดนโยบายในการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียนด้วยกระบวนการลูกเสือ ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนได้พัฒนาตนเองด้านลูกเสือ เพื่อให้มีวุฒิทางลูกเสือที่สูงขึ้น ยกกระดับความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างมีประสิทธิภาพ นิเทศติดตามการดำเนินการจัดกิจกรรม ลูกเสือ เพื่อสามารถช่วยเหลือ แก้ปัญหาในการดำเนินกิจกรรมและช่วยสร้างแรงจูงใจให้ผู้รับผิดชอบ กิจกรรมลูกเสือ ด้านครูผู้สอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรลูกเสืออย่างถูกต้อง จัดทำแผนการ จัดกิจกรรมลูกเสือและวางแผนร่วมกันในการจัดกิจกรรมลูกเสือตามหลักสูตรอย่างแท้จริง กิจกรรม ลูกเสือเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้เทคนิคการสอนยาวชน ไม่ได้เน้นเรื่องของวิชาการเป็นหลัก จึงทำให้ผู้เรียน ไม่เครียด มีความสุขในการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามของกลุ่ม กิจกรรมลูกเสือช่วยสร้างจิตสำนึกให้กับผู้เรียน สร้างแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความอดทน มีระเบียบวินัย ต่อตนเองและสังคม มีความซื่อสัตย์สุจริต สอนให้มีความกล้าแสดงออกและทำในสิ่งที่ถูกต้อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 6 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาไว้ว่าต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคน ไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ, 2545, น. 3)

นอกจากนี้ เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรมให้เป็นพลเมืองดีมีความ รับผิดชอบและช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคีและมีความเจริญก้าวหน้า เพื่อความสงบสุขและ ความมั่นคงของประเทศชาติ (สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ, 2551, น. 2) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 จึงกำหนดให้การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, น. 8) ตลอดจนมาตรา 8 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมลูกเสือเพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ และช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความ สามัคคีและมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้เพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติตามแนวทาง คือ ให้มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟัง และฟังตนเอง ให้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย และเห็นอก เห็นใจผู้อื่น ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ ให้รู้จักทำการฝีมือและฝึกฝนการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรม และความมั่นคงของ ประเทศชาติ (สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ, 2551, น. 2)

กระบวนการลูกเสือ คือ กระบวนการพัฒนาเยาวชน มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอบรม ให้การศึกษา และพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ทั้งนี้เป็นไปตามความมุ่งประสงค์ หลักการ และวิธีการ ซึ่งลูกเสือโลกได้กำหนดไว้ ปัจจุบันกระบวนการลูกเสือถือเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการทางการศึกษา ซึ่งมุ่งพัฒนาสมรรถภาพของบุคคลทั้งทางสมอง ร่างกาย จิตใจและศีลธรรม เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีความประพฤติดีงาม ไม่กระทำความให้เป็นปัญหาต่อสังคมและดำรงชีวิตอย่างมีความหมายและสุขสบาย ประกอบกับหลักการกระบวนการลูกเสือ มีหลักการสำคัญ มีศาสนาเป็นหลักยึดทางจิตใจ จงรักภักดีต่อศาสนาที่ตนเคารพนับถือและพึงปฏิบัติศาสนกิจด้วยความจริงใจ จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และประเทศชาติของตน พร้อมด้วย การส่งเสริมและสนับสนุนสันติสุขและสันติภาพ ความเข้าใจที่ดีซึ่งกันและกัน และความร่วมมือซึ่งกันและกัน ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติ เข้าร่วมพัฒนาสังคม ยอมรับ และให้ความเคารพในเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้อื่นและเพื่อนมนุษย์ทุกคน รวมทั้งธรรมชาติและสรรพสิ่งทั้งหลายในโลกมีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ลูกเสือทุกคนต้องยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ

“กิจการลูกเสือเป็นมรดกอันล้ำค่า และเป็นประโยชน์อย่างแท้จริงในการเสริมสร้างความเจริญมั่นคงให้กับบ้านเมืองและสังคม การที่เยาวชนของชาติเป็นลูกเสือ ถือว่าเป็นผู้เสียสละ รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ทั้งรู้จักใช้โอกาสและความสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ส่วนรวม นับตั้งแต่กิจการลูกเสือได้ก่อกำเนิดมา ลูกเสือได้ทำหน้าที่ช่วยเหลือสังคม และแก้ไขปัญหาเยาวชนได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามเมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไป ลูกเสือ เนตรนารี จำเป็นต้องปรับและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถให้ก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง โดยเฉพาะพลังแห่งความสามัคคี ความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของกิจการลูกเสือ จะช่วยปลุกฝังให้ลูกเสือ เนตรนารี ตระหนักถึงบทบาทการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีคุณค่า ทุกคนควรจะได้ตั้งใจและประพฤติปฏิบัติตามอุดมการณ์ของลูกเสืออย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งเตือนตนอยู่เสมอว่า การกระทำใด ๆ ที่เป็นประโยชน์ และช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทนเป็น การกระทำที่ควรค่าแก่การยกย่องสรรเสริญ...” (สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ, 2560, น. 1)

โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคมเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 34 การดูแลนักเรียนด้านความประพฤติ ความมีระเบียบวินัยจึงมีปัญหา และจำนวนครู ฝ่ายปกครองต้องรับภาระหนัก ในแต่ละปีมีนักเรียนถูกลงโทษและออกกลางคัน ทางโรงเรียนจึงประชุมวางแผนในการพัฒนานักเรียน โดยใช้กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มุ่งปลุกฝังระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสภาพชีวิตต่าง ๆ นำไปสู่พื้นฐานการทำประโยชน์ให้แก่สังคม และวิถีชีวิต ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งกระบวนการจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ และเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งที่น่าไปสู่การปฏิบัติของ กระทรวงศึกษาธิการ ด้านการพัฒนาการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพ การเรียนรู้ในส่วนการปฏิรูป การเรียนรู้สู่การใช้ความรู้เป็นฐานในการดำรงชีพ โดยการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้ดำเนินการใน ลักษณะส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรม ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม เพราะการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่ดี

ต้องรู้จักสภาพของการจัดกิจกรรมก่อน แล้วนำข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์หาปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรม เพื่อให้รู้แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ อีกทั้งยังขาดเอกสารประกอบการเรียนในวิชาพิเศษ

จากความสำคัญของกิจกรรมลูกเสือดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงสิ่งที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งในการที่จะพัฒนาการศึกษาไทยให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาแห่งชาติ คือ กิจกรรมลูกเสือ ซึ่งเป็นกิจกรรมบังคับในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แต่การที่จะทำให้นักเรียนได้รับกระบวนการลูกเสือที่แท้จริง และสามารถนำไปใช้ได้ถูกต้อง เกิดประโยชน์สูงสุดนั้น ยังเป็นได้ยากเนื่องจากปัญหาสื่อการสอนด้านเอกสารประกอบการเรียนในวิชาพิเศษลูกเสือยังมีน้อย เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ลูกเสือสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำวิจัยเรื่องการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เอกสารนี้จะเน้นการปฏิบัติ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความประพฤติที่ดีงาม ความมีคุณธรรมจริยธรรม ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 เพื่อที่จะได้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมลูกเสือให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ลูกเสือสามารถนำกระบวนการลูกเสือไปประโชใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนก่อนและหลังการใช้เอกสารประกอบการเรียนวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม

สมมติฐานการวิจัย

ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการพัฒนาโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ทั้ง 6 เรื่อง มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม

ตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 กลุ่ม 52 คน โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม ได้มาโดยการเลือกแบบตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หน้าที่พลเมือง การอนุรักษ์ธรรมชาติ นักผจญภัย ผู้พิทักษ์ป่า นักดาราศาสตร์ และหัวหน้าคนครัว เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับวิชาเครื่องหมายพิเศษ ที่เน้นเรื่องการปฏิบัติตนที่ดี

ต่อความเป็นพลเมือง การอนุรักษ์ธรรมชาติ การผจญภัย การเป็นผู้พิทักษ์ป่าไม้ และการทำอาหาร เพื่อดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ เอกสารประกอบการเรียนวิชาเครื่องหมายพิเศษ เล่ม 1 เรื่องหน้าที่พลเมือง เล่ม 2 เรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติ เล่ม 3 เรื่องนักผจญภัย เล่ม 4 เรื่องผู้พิทักษ์ป่า เล่ม 5 เรื่องนักดาราศาสตร์ และเล่ม 6 เรื่องหัวหน้าคนครัว ซึ่งทุกเรื่องล้วนส่งเสริมทักษะชีวิตที่มีคุณภาพ

ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียน ของเอกสารประกอบการเรียนทั้ง 6 เล่มดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้เกิดทักษะชีวิตที่มีคุณภาพ

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ตลอดภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนธันวาคม 2562

ขอบเขตด้านสถานที่

โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

การทบทวนวรรณกรรม

กระบวนการลูกเสือ คือ กระบวนการพัฒนาเยาวชน มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอบรม ให้การศึกษา และพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติศาสนา ทั้งนี้เป็นไปตามความมุ่งประสงค์ หลักการ และวิธีการ ซึ่งลูกเสือโลกได้กำหนดไว้ ปัจจุบันกระบวนการลูกเสือถือเป็นกระบวนการทางการศึกษาส่วนหนึ่ง ซึ่งมุ่งพัฒนาสมรรถภาพของบุคคลทั้งทางสมอง ร่างกาย จิตใจและศีลธรรม เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีความประพฤติดีงาม ไม่กระทำความผิดให้เป็นปัญหาต่อสังคม และดำรงชีวิตอย่างมีความหมาย และสุขสบาย

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551, น. 29) ระบุแนวการจัดกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี มีแนวทางการจัดกิจกรรมตามวิธีการลูกเสือ (Scout Method) 7 ประการ ได้แก่ 1) คำปฏิญาณและกฎ ถือเป็นหลักเกณฑ์ที่ลูกเสือทุกคนให้คำมั่นสัญญา 2) เรียนรู้จากการกระทำ เป็นการพัฒนาส่วนบุคคล แก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตัวเองได้และทำลายความสามารถของตนเอง 3) ระบบหมู่ เป็นรากฐานอันแท้จริงของการลูกเสือ เป็นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกัน การยอมรับซึ่งกันและกัน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 4) การใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน ผูกให้มีความเป็นหนึ่งเดียวในการเป็นสมาชิก ลูกเสือเนตรนารีด้วยการใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน 5) การศึกษาธรรมชาติ คือ สิ่งสำคัญอันดับหนึ่งในกิจกรรมลูกเสือ 6) ความก้าวหน้าในการเข้าร่วมกิจกรรม กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้เด็กทำต้องให้มีความก้าวหน้า และดึงดูดใจในการพัฒนาตนเอง และ 7) การสนับสนุนโดยผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่เป็นผู้ที่ชี้แนะหนทางที่ถูกต้อง ให้แก่เด็ก ผู้ใหญ่เองก็ต้องการนำพาให้ไปสู่หนทางที่ดี ให้ได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องและดีที่สุด จึงเป็นการร่วมมือกันทั้งสองฝ่าย

ปรัชญา นนทะสี (2557, น. 106-111) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานลูกเสือของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา

ครูผู้สอนลูกเสือ และนายหมู่ลูกเสือมีความคิดเห็นด้านการบริหารงานลูกเสือโดยรวมอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนลูกเสือ และนายหมู่ลูกเสือเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานลูกเสือตามสภาพการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าแตกต่างกัน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือ ด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างก้าวหน้าของลูกเสือ ด้านการให้ความร่วมมือกับสังคม และด้านการเงินลูกเสือ ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการเรียนและการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการเรียนและการสอบวิชาพิเศษลูกเสือมีการสนับสนุนระดับมาก ข้อเสนอแนะ ควรส่งเสริมให้ลูกเสือได้รับการทดสอบวิชาพิเศษตามความเหมาะสมอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 วิชา ควรจัดอบรมนายหมู่ลูกเสือเพื่อเพิ่มพูนทักษะและความเป็นผู้นำทางลูกเสืออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และครูผู้สอนลูกเสือควรจัดหาเครื่องหมายและส่งเสริมให้ลูกเสือได้ประดับเครื่องหมายวิชาพิเศษ และควรจัดทำโครงการร่วมกันระหว่างโรงเรียนเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม

สมเกียรติ แก้วไธสง (2561, น. 1) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและการจัดกิจกรรมลูกเสือ และสร้างแนวทางการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบายในการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียนด้วยกระบวนการลูกเสือ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้พัฒนาตนเองด้านลูกเสือ ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรลูกเสืออย่างถูกต้อง จัดทำแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือและวางแผนร่วมกันในการจัดกิจกรรมลูกเสือตามหลักสูตรอย่างแท้จริง กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้เทคนิคการสอนเยาวชน ไม่ได้เน้นเรื่องของวิชาการเป็นหลัก จึงทำให้ผู้เรียนไม่เครียด มีความสุขในการเรียนการสอน โดยให้เด็กมีส่วนร่วม ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามของกลุ่ม กิจกรรมลูกเสือช่วยสร้างจิตสำนึกให้กับผู้เรียน สร้างแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความอดทน มีระเบียบวินัยต่อตนเองและสังคม มีความซื่อสัตย์สุจริต สอนให้มีความกล้าแสดงออกและทำในสิ่งที่ถูกต้อง

สุชาติ ศิริสุขไพบุลย์ (2550, น. 72) ได้ให้ความหมายของเอกสารประกอบการเรียน หมายถึง เอกสารที่ผู้สอนจัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นลักษณะเอกสารที่จัดทำเป็นรูปเล่ม มีเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมครบถ้วนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ มีคำอธิบายถึงรายละเอียดของเนื้อหาที่ถูกต้องตามหลักวิชาการและมีรูปภาพประกอบตามคำบรรยายอย่างเหมาะสม เนื้อหามีการแยกย่อยและเรียงตามลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง สาระถูกต้อง รูปแบบการพิมพ์ที่ดี มีความชัดเจนและเป็นสาระที่เขียนขึ้นด้วยความรู้ของผู้สอน ไม่ได้คัดลอกของผู้อื่น

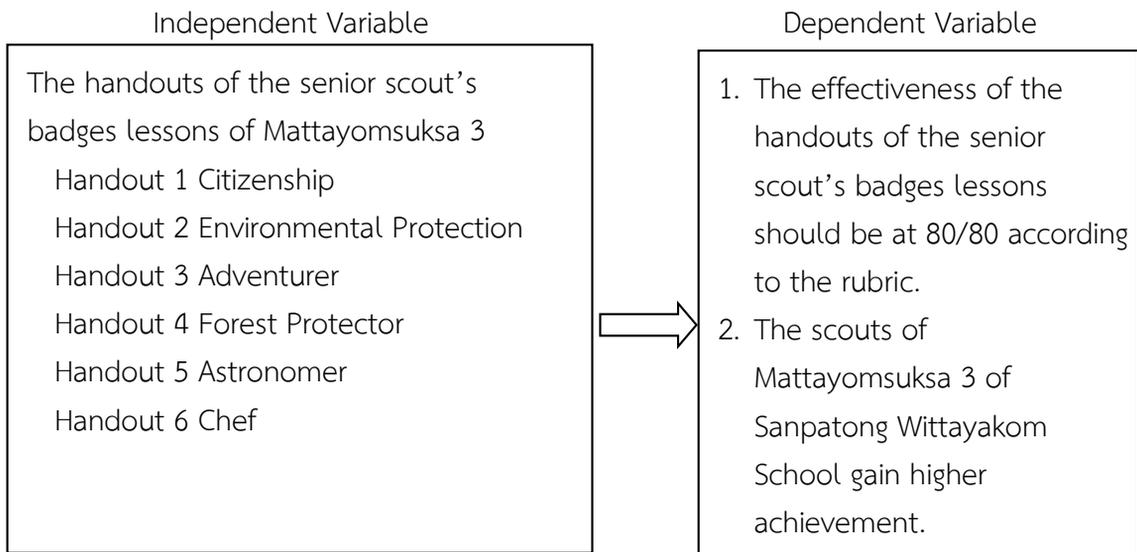
โศภน รัตนะ (2556, น. 51) ได้ให้ความหมายของเอกสารประกอบการเรียน หมายถึง สื่อ นวัตกรรมประเภทเอกสารสิ่งพิมพ์ที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการสอนของครู หรือประกอบการเรียนของนักเรียนที่ใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งตามหลักสูตร เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเรียนด้วยตนเอง ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อันมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

จากความหมายของเอกสารประกอบการเรียนที่กล่าวมาสรุปได้ว่า เอกสารประกอบการเรียน หมายถึง สื่อการเรียนที่เป็นสิ่งพิมพ์จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการสอนของครู หรือใช้ประกอบการเรียน ของนักเรียน มีเนื้อหาครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้ผลการเรียนมีประสิทธิภาพตามที่กำหนดไว้

มีนา คงประเสริฐ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน (แนะแนว) เรื่อง ทักษะชีวิตและอาชีพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพของ บทเรียนสำเร็จรูปกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า 1) บทเรียน สำเร็จรูปกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (แนะแนว) มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.67/84.65 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ มาตรฐาน 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยบทเรียนสำเร็จรูปกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (แนะแนว) พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ดังนั้น เอกสารประกอบการเรียนที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน จะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้จากเอกสารประกอบการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูง กว่าก่อนเรียน

Conceptual Framework

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 กลุ่ม 52 คน ได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) โรงเรียนสันป่าตอง วิทยาคม มีสมาชิกซึ่งประกอบด้วย หมู่ศรีอินทราทิตย์ หมู่รามคำแหง หมู่อุทอง หมู่บรมไตรโลกนารถ หมู่พระมหาจักรพรรดิ และหมู่สุริโยทัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่เป็นนวัตกรรม ได้แก่
 - 1.1 เอกสารประกอบการเรียนเล่ม 1 หน้าที่พลเมือง
 - 1.2 เอกสารประกอบการเรียนเล่ม 2 การอนุรักษ์ธรรมชาติ
 - 1.3 เอกสารประกอบการเรียนเล่ม 3 นักผจญภัย
 - 1.4 เอกสารประกอบการเรียนเล่ม 4 ผู้พิทักษ์ป่า
 - 1.5 เอกสารประกอบการเรียนเล่ม 5 นักดาราศาสตร์
 - 1.6 เอกสารประกอบการเรียนเล่ม 6 หัวหน้าคนครัว
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

2.1 แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนเรื่องหน้าที่พลเมือง	ชุดละ 30 ข้อ
2.2 แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนเรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติ	ชุดละ 30 ข้อ
2.3 แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนเรื่องนักผจญภัย	ชุดละ 30 ข้อ
2.4 แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนเรื่องผู้พิทักษ์ป่า	ชุดละ 30 ข้อ
2.5 แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนเรื่องนักดาราศาสตร์	ชุดละ 30 ข้อ
2.6 แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนเรื่องหัวหน้าคนครัว	ชุดละ 30 ข้อ

การสร้างและหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมของเอกสารประกอบการสอน 6 เล่ม

1. วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุจากการเรียนการสอน เพื่อการสร้างเอกสารประกอบการเรียนรู้วิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
2. ศึกษาหลักสูตรโดยละเอียดเพื่อวิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์และกิจกรรม ตลอดจนศึกษารูปแบบของการเขียนเอกสารประกอบการสอนและกำหนดส่วนประกอบภายในของเอกสารประกอบการสอน
3. เลือกเนื้อหาที่เหมาะสม แบ่งเป็นบทเป็นตอน หรือเป็นเรื่อง เพื่อแก้ปัญหาที่พบจำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ เล่มที่ 1 หน้าที่พลเมือง เล่มที่ 2 การอนุรักษ์ธรรมชาติ เล่มที่ 3 นักผจญภัย เล่มที่ 4 ผู้พิทักษ์ป่า เล่มที่ 5 นักดาราศาสตร์ และเล่มที่ 6 หัวหน้าคนครัว แต่ละเล่มแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนนำ ประกอบด้วย ปกนอก ปกใน คำนำ สารบัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ คำแนะนำการใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอน ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง หัวข้อเรื่องย่อย แบบทดสอบก่อนเรียน เนื้อหาสาระ กิจกรรมท้ายบทเรียน คำถามท้ายบทเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน และส่วนอ้างอิง ประกอบด้วย เอกสารอ้างอิง และภาคผนวก เช่น แบบทดสอบและเฉลย เป็นต้น
4. ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ นำผลที่ได้มาพิจารณาเพื่อปรับปรุงส่วนที่บกพร่อง การตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารประกอบการเรียน ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความเหมาะสม ความสอดคล้อง ถูกต้องของหลักการ โครงสร้างของสื่อ เนื้อหาและรูปแบบของเอกสารประกอบการเรียน ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าดัชนีความเหมาะสม ได้ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมเท่ากับ 4.30

5. ปรับปรุง แก้ไข จัดพิมพ์เนื้อหาและจัดทำสื่อประกอบเอกสารประกอบการเรียนตรวจทานความถูกต้องสมบูรณ์

6. นำไปทดลองใช้สอนวิชาลูกเสือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ กอง 1 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่ นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

1. ออกแบบทดสอบที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา
2. นำแบบทดสอบที่สร้างแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามหลักการวัดและประเมินผล ความตรงตามเนื้อหา และโครงสร้างระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ความเหมาะสมกับระยะเวลา ความเป็นปรนัย ได้ค่า IOC ค่าเฉลี่ยความสอดคล้องทุกชุด อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ทุกข้อ

3. นำแบบทดสอบที่ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องแล้วทุกชุดไปทดสอบ (Try Out) กับลูกเสือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่กอง 1 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่ นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

4. นำกระดาษคำตอบที่นักเรียนทำแบบทดสอบแล้วมาตรวจให้คะแนนข้อถูกข้อละ 1 คะแนน ทำการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ ซึ่งหาค่าอำนาจจำแนก (B) ของข้อสอบแต่ละข้อโดยใช้วิธีของ Brennan โดยข้อสอบที่ใช้ได้ต้องมีค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเท่ากับ 0.6 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 101-103)

5. นำข้อสอบที่คัดเลือกไว้ชุดละ 30 ข้อ หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตรของ Lovett ได้ค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบแต่ละชุดมากกว่า 0.70 ถือว่ามีคุณภาพใช้ได้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 101-103)

6. จัดพิมพ์แบบทดสอบเพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการทดสอบก่อนเรียนแล้วบันทึกผลการสอบก่อนเรียนไว้
2. ดำเนินการสอนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในคาบเรียนที่ 7-8 ทุกวันพุธ จำนวน 8 สัปดาห์ กระบวนการสอนลูกเสือในแต่ละครั้ง มีขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน คือ 1) การเปิด (พิธีการ) ชักธง สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก ขั้นตอนนี้ ฝึกความมีระเบียบวินัย ความรักชาติ 2) เพลงหรือเกม ให้ผู้เรียนมีความสุขสนุกสนาน 3) การเรียนการสอน ในช่วงนี้จะสอนโดยเอกสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และสามารถนำไปศึกษาต่อยด้วยตนเอง และทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ชัดเจนในเอกสารประกอบการเรียน 4) ครูเล่าเรื่องสั้น (ข้อคิด เรื่องเล่า) เพื่อกล่อมเกล่าให้ผู้เรียนเป็นคนดี และ 5) ปิด (พิธีการ) นัดหมายตรวจ ชักธงลง เลิก ดังนั้น ในการสอนแต่ละครั้งจะได้เรียนเนื้อหาประมาณ 20 นาที จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีเอกสารประกอบการเรียนเพื่อผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยเฉพาะวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ โดยศึกษานอกเวลาเรียนทุกวัน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562

3. ดำเนินการสอบหลังเรียน ในแต่ละเล่ม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเอง และมีผู้วิจัยร่วมช่วยกัน จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้เอกสารประกอบการสอน 8 สัปดาห์ คาบที่ 7- 8 ของวันพุธ เดือนพฤศจิกายน- ธันวาคม 2562

การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณ ดังนี้

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง หน้าที่พลเมือง การอนุรักษ์ธรรมชาติ นักผจญภัย ผู้พิทักษ์ป่า นักดาราศาสตร์ และหัวหน้าคนครัว ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้ค่าเฉลี่ยร้อยละ

2. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หน้าที่พลเมือง การอนุรักษ์ธรรมชาติ นักผจญภัย ผู้พิทักษ์ป่า นักดาราศาสตร์ หัวหน้าคนครัว ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม โดยทำการวิเคราะห์จากคะแนนผลการทดสอบก่อนและหลังเรียน และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบค่าที (t-Test)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนรู้วิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 นำเสนอใน Table 1 ดังนี้

Table 1 The formative scores (E1) and the post test scores (E2) after using the lessons of 52 senior scouts in Mattayomsuksa 3, second semester of academic year of 2019.

No.	Detail	E1 score	E2 score
1	Lesson: Citizenship	85.16	85.90
2	Lesson : Environmental Protection	85.00	86.22
3	Lesson : Adventurer	84.07	85.06
4	Lesson : Forest Protector	87.50	88.97
5	Lesson : Astronomer	86.00	86.66
6	Lesson : Chef	87.50	88.97

จาก Table 1 แสดงค่าคุณภาพเอกสารประกอบการสอน ที่มีค่าคะแนนสูงสุด คือ เรื่อง ผู้พิทักษ์ป่า และเรื่อง หัวหน้าคนครัว มีค่า E1/E2 เท่ากับ 87.50/88.97 มีค่าคะแนนต่ำสุด คือ เรื่อง การผจญภัย มีค่า E1/E2 เท่ากับ 84.07/85.06

วัตถุประสงค์ที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ คะแนนก่อนและหลังโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้วิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

Table 2 The pre-test and post test scores of the lesson “Citizenship” of 52 senior scouts in Mattayomsuksa 3, second semester of academic year of 2019.

Test	n	\bar{x}	S.D.	t	Sig
Pre-test	52	20.38	1.99	17.67	0.0000
Post test	52	25.77	0.94		

จาก Table 2 พบว่าการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 20.38 คะแนน และ 25.77 คะแนนตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Table 3 The pre-test and post test scores of the lesson “Environment Protection” of 52 senior scouts in Mattayomsuksa 3, second semester of academic year of 2019.

Test	n	\bar{x}	S.D.	t	Sig
Pres-test	52	20.58	1.67	23.18	0.0000
Post test	52	25.88	0.98		

จาก Table 3 พบว่าการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 20.58 คะแนน และ 25.88 คะแนนตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Table 4 The pre-test and post test scores of the lesson “Adventurer” of 52 senior scouts in Mattayomsuksa 3, second semester of academic year of 2019.

Test	n	\bar{x}	S.D.	t	Sig
Pre-test	52	20.65	1.51	20.45	0.0000
Post test	52	25.52	0.73		

จาก Table 4 พบว่าการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 20.65 คะแนน และ 25.52 คะแนนตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Table 5 The pre-test and post test scores of the lesson “Forest Protector” of 52 senior scouts in Mattayomsuksa 3, second semester of academic year of 2019.

Test	n	\bar{x}	S.D.	t	Sig
Pre-test	52	20.50	1.21	30.64	0.0000
Post test	52	26.29	0.85		

จาก Table 5 พบว่าการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 20.50 คะแนน และ 26.29 คะแนนตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Table 6 The pre-test and post test scores of the lesson “Astronomer” of 52 senior scouts in Mattayomsuksa 3, second semester of academic year of 2019.

Test	n	\bar{x}	S.D.	t	Sig
Pre-test	52	20.10	1.01	27.65	0.0000
Post test	52	26.02	1.13		

จาก Table 6 พบว่าการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 20.10 คะแนน และ 26.02 คะแนนตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Table 7 The pre-test and post test scores of the lesson “Chef” of 52 senior scouts in Mattayomsuksa 3, second semester of academic year of 2019.

Test	n	\bar{x}	S.D.	t	Sig
Pre-test	52	20.37	1.07	35.79	0.0000
Post test	52	26.85	0.72		

จาก Table 7 พบว่าการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 20.37 คะแนน และ 26.85 คะแนนตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนรู้วิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 มีดังนี้ คือ เรื่องหน้าที่พลเมืองมีค่าเท่ากับ 85.16/85.90 เรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีค่าเท่ากับ 85.00/86.22 เรื่องการผจญภัยมีค่าเท่ากับ 84.07/85.06 เรื่องผู้พิทักษ์ป่ามีค่าเท่ากับ 87.50/88.97 เรื่องนักดาราศาสตร์มีค่าเท่ากับ 86.00/86.66 และเรื่องหัวหน้าคนครวมีค่าเท่ากับ 87.50/88.97 หมายความว่า ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนมีประสิทธิภาพ เพราะในแต่ละเรื่องได้คะแนนสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ และเป็นไปตามความมุ่งหมายของการวิจัย เนื่องมาจากได้ผ่านขั้นตอนกระบวนการสร้างอย่างเป็นระบบและมีวิธีการที่เหมาะสม โดยเริ่มตั้งแต่การศึกษาเอกสารหลักสูตร มีหัวข้อและเนื้อหาครอบคลุมตามรายละเอียดวิชาที่กำหนด รวมทั้งผู้วิจัยมีการเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ที่สำคัญต่อการสร้างเอกสารประกอบการเรียนรู้ออกการวิเคราะห์หลักสูตรวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และผ่านกระบวนการกลั่นกรอง การตรวจสอบแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญแล้วว่า สามารถนำไปใช้เป็นคู่มือสำหรับการจัดการเรียนการสอนวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ มีส่วนประกอบของเอกสารครบถ้วน ดังที่ สุชาติ ศิริสุขไพบูลย์ (2550, น. 72) ให้ความหมายของเอกสารประกอบการเรียนว่าเป็นเอกสารที่ผู้สอนจัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนรู้อีกลักษณะเอกสารที่จัดทำเป็นรูปเล่ม มีเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมครบถ้วนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ มีคำอธิบายถึงรายละเอียดของเนื้อหาที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และมีรูปภาพประกอบตามคำบรรยายอย่างเหมาะสม เนื้อหามีการแยกย่อยและเรียงตามลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่องกัน สาระถูกต้อง รูปแบบการพิมพ์ที่ดีมีความชัดเจน และเป็นสาระที่เขียนขึ้นด้วยความรู้ของผู้สอนเอง สอดคล้องกับ โศภน รัตนะ (2556, น. 51) ได้กล่าวว่า เอกสารประกอบการเรียน หมายถึง สื่อการเรียนที่เป็นสิ่งพิมพ์จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการสอนของครูหรือใช้ประกอบการเรียนของนักเรียน มีเนื้อหาครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้ผลการเรียนมีประสิทธิภาพตามที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับ เอกสิทธิ์ สง่างษ์ (2560) กล่าวว่า การทำเอกสารประกอบการสอน ต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจและให้ความสำคัญในการจัดเนื้อหาที่นำมาจัดทำ และส่วนประกอบของเอกสาร ควรมียอดประกอบดังนี้ ส่วนนำ คือ ปกนอก ปกใน คำนำ สารบัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ คำแนะนำการใช้เอกสารประกอบ การเรียนการสอน ส่วนเนื้อหา อาจแบ่งเป็นเรื่องย่อย หรือเป็นตอนตามลักษณะของเนื้อหา ชื่อเรื่อง หัวข้อเรื่องย่อย แบบทดสอบก่อนเรียนเนื้อหาสาระ กิจกรรมท้ายบทเรียน คำถามท้ายบทเรียน แบบทดสอบหลังเรียน และส่วนอ้างอิง เอกสารต้องมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่เรียนกระจ่างชัดเจน ทำให้พัฒนาทางการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 และตามเกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ครูผู้สอนยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคปฏิรูปการศึกษาควรมีความกระตือรือร้นใส่ใจในการพัฒนาวิชาชีพของตน โดยเฉพาะมีการผลิตนวัตกรรมชนิดต่าง ๆ อยู่เสมอเพื่อใช้ประโยชน์ในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน อีกทั้งยังทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ โดยหยาดพิรุณ วรรณศรี (2560) กล่าวว่า ผู้จัดทำเอกสารประกอบการสอน ต้องศึกษาเนื้อหาที่จะสอนให้เข้าใจแจ่มแจ้ง การตั้งวัตถุประสงค์ในการสอนเนื้อหา นั้น ๆ ให้ชัดเจน กำหนดเทคนิค

หรือวิธีที่จะสอน กำหนดกิจกรรมในการเรียนการสอนกำหนดชนิดของสื่อที่จะใช้ประกอบการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและเนื้อหาที่จะสอน และให้ความสำคัญด้านคุณภาพของเอกสารประกอบการสอน

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนในการใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้ วิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้นจำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ เรื่องหน้าที่พลเมือง เรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติและ เรื่องการผจญภัย เรื่องผู้พิทักษ์ป่า เรื่องนักดาราศาสตร์ และเรื่องหัวหน้าคนครัว เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกเรื่อง หมายความว่าลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสันป่าตอง วิทยาคม ที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนทั้ง 6 เรื่อง มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นเพราะเอกสารประกอบการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จัดการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการเรียนทั้ง 6 เรื่อง มจรุส วัฒนกุล (2563) กล่าวว่า การใช้เอกสารประกอบการสอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คณิตศาสตร์ เรื่องโจทย์ปัญหาการคูณและหาร นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปริญสร้อยแยลส์ วิทยาลัย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับดีสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สนินาถ สุขศิริกุล (2561) ศึกษาการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนในการเสริมทักษะหลักภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตเทศบาลนครระยอง พบว่า เอกสารประกอบการสอนเพื่อฝึกทักษะหลักภาษาไทย มีประสิทธิภาพ 84.03/86.20 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทำนองเดียวกันกับ หยาดพิรุณ วรณศรี (2560) รายงานผลการใช้เอกสารประกอบการเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนเอกสารประกอบการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมือง พบว่าเอกสารประกอบการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมือง มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

การจัดการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการเรียน เป็นกระบวนการที่สามารถศึกษาด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้น มีการกระทำ มีปฏิริยาตอบสนอง การแสดงออก เป็นการโต้ตอบหรือการตอบสนองของสมาชิก เช่น การตัดสินใจ การร่วมมือร่วมใจในการทำงาน กระบวนการกลุ่มจะส่งผลส่งเสริมสร้างสรรค์ทางด้านจิตวิทยา กล่าว คือ จะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรมด้านทักษะชีวิต ความมีระเบียบวินัย และความเป็นผู้นำ

ในการสร้างนวัตกรรมเพื่อนำมาพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามทิศทางที่กำหนด โดยต้องศึกษาค้นคว้าปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง มีความสามารถทางความคิด มีความสามารถในการแสวงหาความรู้และสร้างความรู้ มีคุณธรรม แนวทางการจัดการศึกษาทุกระดับต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม มีการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมตามความสนใจของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ปลูกฝังค่านิยมที่ดีงาม กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง ในการจัดการเรียนการสอนจึงต้องเน้นที่นักเรียนเป็นสำคัญ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และให้เกิดการเรียนรู้ที่ตัวนักเรียน ครูจึงมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกในการเรียนมากกว่าเป็นผู้ให้ความรู้แก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการสร้างนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนโดยได้ออกแบบเอกสารประกอบการเรียนรู้วิชาพิเศษ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เพื่อใช้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียนในการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนด เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารประกอบการเรียน ประเภทจัดเป็นสื่อการเรียนเพิ่มเติมเหมาะสำหรับเรียนในกลุ่มสนใจในวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ สามารถนำไปใช้เป็นสื่อการสอนสำหรับนักเรียนที่ต้องการสอบเครื่องหมายวิชาพิเศษ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ต้องอยู่ภายใต้การดูแลของผู้สอน
2. ผู้ที่นำการวิจัยไปใช้ควรคำนึงถึงบทบาทหน้าที่ของผู้เรียนและผู้สอนด้วย ซึ่งผู้สอนควรให้การดูแลผู้เรียน เกี่ยวกับขั้นตอนและกระบวนการในการเรียนผ่านเอกสารประกอบการเรียนด้วยตนเอง แต่จะต้องไม่ปิดกั้นกระบวนการทางความคิดของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่กว้างขวาง มีอิสระทางความคิด และเกิดเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมลูกเสือ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการออกแบบเอกสารการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประเภทแบบฝึกทักษะนั้น ควรออกแบบให้มีลักษณะแตกต่างจากเนื้อหาหรือเอกสารการเรียนเดิมที่ผู้เรียนมี เพราะถ้ามีการออกแบบที่แตกต่างออกไป เพื่อให้ผู้เรียนต้องอ่านมากกว่าอ่านจากเอกสารการเรียนปกติ ควรออกแบบให้มีเนื้อหาเป็นเรื่องราว ชัดเจน สรุปลงในเนื้อหาที่เข้าใจได้ง่าย ไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อที่จะศึกษา และการจัดแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน รวมถึงแบบฝึกทักษะควรมีความชัดเจน เข้าใจง่ายและครอบคลุมเนื้อหาการเรียนทั้งหมด เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด ได้รับความรู้ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติไปพร้อม ๆ กัน นอกจากนี้ การชี้แจงการใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนควรอธิบายวิธีการใช้ให้กับผู้เรียนอีกครั้งหนึ่งเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน และทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากที่สุด
2. ควรเลือกประชากรในการศึกษาให้เฉพาะกลุ่มมากขึ้น เพื่อนำผลการศึกษามาวางแผนการทำเอกสารประกอบการเรียน กำหนดเนื้อหาได้ตรงกลุ่มมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- โกศล แยมกาญจนวัฒน์. (2552). คู่มือการจัดกิจกรรมการพัฒนาวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการตอนดลิ่ง. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรัชญา นนทะสี. (2557). สภาพการบริหารงานลูกเสือของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- มธุรส วัฒนกุล. (2563). การใช้ชุดการสอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาการคูณและหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปิ่นสร้อยแยลล์วิทยาลัย, สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2564. <https://webboard.guru.sanook.com/forum/?topic=3718455.270>
- มีนา คงประเสริฐ. (2561). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทักษะชีวิตและอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง, สืบค้นเมื่อ 18 สิงหาคม 2562. <https://webboard.guru.sanook.com/forum/?topic=3718455.270>
- โศภน รัตนะ. (2556). ผลการใช้เอกสารประกอบการเรียนเรื่องภูมิศาสตร์ทวีปออสเตรเลีย และโอเชียเนียที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชรัตชนูปถัมภ์ จังหวัดพัทลุง. การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมเกียรติ แฉวโรสง. (2561). แนวทางการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิ. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ. (2551). พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ. (2560). การประชุมสภาลูกเสือไทย ประจำปี 2560. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สินีนาล สุขศิริกุล. (2561). การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะหลักภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง, สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2562. <https://webboard.guru.sanook.com/forum/?topic=3718455.270>
- สุชาติ ศิริสุขไพบูลย์. (2550). เทคนิคและวิธีการสอนวิชาชีพ. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

หยาดพิรุณ วรรณศรี. (2560). รายงานผลการใช้เอกสารประกอบการเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านม่วงชุม อ.ฝาง จ.เชียงใหม่, สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2563.

<https://webboard.guru.sanook.com/forum/?topic=3718455.270>

เอกสิทธิ์ สง่างงษ์. (2560). รายงานการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนการสอน เรื่อง งานประดิษฐ์จากกล่องกระดาษเพื่อพัฒนาทักษะการประดิษฐ์อย่างสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีชั้นประถมศึกษาปีที่5, สืบค้นเมื่อ 2 กันยายน 2562.

<https://webboard.guru.sanook.com/forum/?topic=3718455.270>